

FYRTIOTALIST – HUR GICK DET HÄR TILL DÅ?

En berättelse i vår serie "Detta minns jag".

Göran Lander minns.

Min far Harry, 3.e från vänster, under beredskapen vid norska gränsen.

Min mor Astrid till
vänster 1938-1939. Kan
damerna just ha anslutit
sig till Lottorna eller
fanns ett båtmössemode
som jag inte kunnat
finna på Google?

Min pappa Harry är
troligen inte hittad
ännu.

Fyrtotalist – hur gick det här till då?

Mamma och pappa träffades 1940 och bodde strax söder om Borgholm på Öland fram till 1943, då jag föddes. Mamma var nog en typisk dalkulla, som lämnat hemsocknen Våmhus för att söka arbete ute i världen, medan pappa efter sin fars tidiga död i TBC, var ensam försörjare av mor och två systrar. Efter krigsslutet flyttade de 1945 tillbaka till Öland och pappa återanställdes på Gustaf V:s Solliden.

September 1939 anföll Tyskland Polen.

April 1940 invaderade Tyskland Danmark och Norge.

Juli 1942 fällde ett okänt flygplan brandbomber över Borgholms slottsruinen och sprängbomber lite närmare staden.

Bara 3 km hemifrån.

Alla dessa händelser så nära hemmet, den extrema osäkerheten inför framtiden och det ständiga hotet från Tyskland måste ha varit fruktansvärt oroande.

Från Königsberg (nuvarande Kaliningrad) sände tyskarna urstark radio på långvåg (291 kHz 100 kW) och pappa berättade flera gånger om denna "Sender Königsberg" som slog igenom med propaganda på svenska liksom återutsändningar av Hitlers tal.

1943 blev min far inkallad till beredskapstjänstgöring. Ensam mamma hemma med nyfött barn och en kilometer till närmaste granne. Inte undra på att de bestämde sig för att flytta upp till Våmhus i Dalarna, där min mormor och morfar bodde. Det här visade sig också vara en lyckträff, för pappa placerades i ett förband vid norska gränsen i Värmland. Inte långt hem på permission och så småningom föddes också nästa syskon, min syster Dagny, i Våmhus.

Under den tid pappa inte var inkallad till beredskap, arbetade han i skogen och han lärde sig också av sin svärfar att snida. Det blev både träskedar och hästar. Förmodligen hjälpte han väl också till i det lilla jordbruket för att förbättra matkontot.

Det lustiga är att mamma och pappa aldrig talade om den rädsla som ständigt måste ha varit närvarande, speciellt nere på Öland. Deras motivering till flytten norrut har alltid varit att man fick fler ransoneringskuponger, alltså mera mat, uppe i Våmhus än på Öland. Jag vet inte om det stämmer.

Många år senare, på 1960-talet när morfar blivit änkling och hade svårt att klara sig själv flyttade han istället söderut och bodde hos mina föräldrar i Tingsryd de sista åren.

VÅRT HUS I BERGEHAGE
SÖDER OM
BORGHOLM. NYE ÄGAREN
SKÖTER DET VÄL.

